

سخنی با معلمان

راهنمای معلمان و آسیب‌شناسان گفتار و زبان
دربارهٔ لکنت کودکان

مؤلفان:

زهرا ایلخانی - بیژن شفیعی - دکتر مرتضی فرازی

مؤلفان: زهرا ایلخانی و همکاران

سخنی با معلمان (راهنمای معلمان و آسیب‌شناسان گفتار و زبان دورهٔ کارشناسی)

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

A message for teachers and speech and language pathologists about stuttering

By: Zahra Ilkhani, Bijan Shafiei, Morteza Farazi

کتاب حاضر مجموعه اطلاعاتی درباره شایع‌ترین اختلالات گفتار و زبان یعنی لکنت است که برای آشنایی بیشتر معلمان مدارس (به‌خصوص مدارس دبستانی) و آسیب‌شناسان گفتار و زبان نوشته شده است. در این کتاب نحوه ارتباط معلمان با کودکان دارای لکنت در مدارس و ارتباط شان با آسیب‌شناسان گفتار و زبان آموزش داده می‌شود. از آنجا که محیط مدرسه و افرادی چون معلم، سایر اولیای مدرسه و نیز دانش‌آموزان با کودک دارای لکنت ارتباط برقرار می‌کنند، نقش مهمی در مداخلات لکنت کودک دارند، بدیهی است دانستن نحوه برقراری بهتر ارتباط معلمان با کودکان دارای لکنت الزامی است. با توجه به چند عاملی بودن علت لکنت و پیچیدگی‌های درمان آن، باید همه جوانب محیطی در درمان کودکان مورد بررسی و ارزیابی قرار بگیرد. از جمله افراد مهم در ارتباط با لکنت کودکان در مدارس، معلمان هستند، بنابراین در این کتاب به سؤالات مهم معلمان در مورد لکنت پاسخ داده می‌شود و نحوه مشاوره به آنها نیز بیان می‌شود.

انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۴۲-۸۵-۳

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

9 786006 442853

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سخنی با معلمان
راهنمای معلمان و آسیب‌شناسان گفتار و زبان
دربارهٔ لکنت کودکان

مؤلفان:

زهرا ایلخانی

بیژن شفیعی

دکتر مرتضی فرازی

سرشناسه :

دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی

نام کتاب: سخنی با معلمان (راهنمای معلمان و آسیب‌شناسان گفتار و زبان دربارهٔ لکنت کودکان)

مؤلفان: زهرا ایلخانی، بیژن شفیعی، دکتر مرتضی فرازی

شابک: ۳-۸۵-۴۴۲-۶۰۰-۶۰۰-۹۷۸

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ اول: ۱۳۹۶

چاپ: ارشیا

ناشر: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

نشانی: اوین، بلوار دانشجو، خیابان کودکان، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

تلفکس: ۲۲۱۸۰۰۸۱

با قدردانی از همکاری

● صفحه‌آرا: گروه گرافیکی ارشیا ● طراحی جلد: گروه گرافیکی ارشیا

همه‌ی حقوق نشر برای ناشر محفوظ است؛ هرگونه استفاده از متن به هر صورتی در قالب کتابچه، جزوه، تهیه‌ی CD آموزشی، تهیه نرم‌افزار، استخراج آزمون، ترجمه به دیگر زبان‌ها و استفاده از مطالب کتاب، اشکال، تصاویر و... بدون اجازه‌ی کتبی از ناشر غیر قانونی است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	پیش‌گفتار.....
۷	مقدمه.....
۹	بخش اول: اطلاعات کلی درباره لکنت.....
۹	تعریف لکنت.....
۹	علت.....
۱۰	واقعیت‌هایی درباره لکنت.....
۱۲	چگونگی ظهور لکنت.....
۱۲	الگوهای اصلی لکنت.....
۱۳	رفتارهای وابسته به لکنت.....
۱۴	احساس کودک درباره لکنت.....
۱۴	اجتناب و انتظار.....
۱۵	اجتناب اولیه.....
۱۵	اجتناب ثانویه.....
۱۵	انواع سطوح لکنت.....
۱۷	محیط فرد دارای لکنت.....
۱۸	درمان محیطی.....
۱۹	بخش دوم: سخنی با معلمان.....
۱۹	مقدمه.....
۲۰	چک لیست معلمان.....
۲۲	سؤالات معلمان درباره لکنت.....
۲۸	۸ نکته برای معلمان کودکان دارای لکنت.....
۲۸	اهداف گفتاردرمانی.....

۳۰	تغییرات مورد انتظار در گفتاردرمانی.....
۳۲	به اشتراک گذاشتن اطلاعات معلمان با والدین.....
۳۲	مشورات انجام شده بین افراد (درمانگر - معلم - والدین).....
۳۴	برقراری ارتباط بین آسیب‌شناسان گفتار و زبان و معلمان.....
۳۵	نکاتی برای هدایت بحث در یک جمع بزرگ.....
۳۷	نکاتی برای ملاقات معلمان به صورت فردی.....
۳۹	سؤالات احتمالی مورد بررسی در بحث.....
۴۲	خطوط راهنما در سخنرانی‌های کلاسی برای کودکان دارای لکنت.....
۴۴	چکیده کنفرانس کلاسی.....
۴۷	افسانه‌ها و واقعیت‌هایی درباره لکنت.....
۴۹	منابع.....
۵۰	واژه‌نما.....
۵۵	واژه‌یاب.....

پیش‌گفتار

انسان موجودی اجتماعی است بنابراین به برقراری ارتباط با دیگر افراد تمایل دارد. این ویژگی در افراد با اختلال گفتاری مانند کودکان دارای لکنت، دشوارتر است؛ بنابراین نیاز است با استفاده از درمان‌های مستقیم و یا غیرمستقیم، مشکلات گفتاری این افراد رفع شود. یکی از مهم‌ترین اهداف آسیب‌شناسان گفتار و زبان، برطرف کردن مشکلات گفتاری افراد دارای لکنت با هدف برقراری ارتباط بهتر در آنها می‌باشد. لکنت در افراد دارای لکنت، از دوران پیش‌دبستانی شروع می‌شود و خانواده تنها محیطی است که کودک در دوران پیش‌دبستان با آن مواجه می‌شود؛ بنابراین والدین نقش بسیار مهمی در درمان لکنت کودک خواهند داشت. به این معنی که آسیب‌شناس گفتار و زبان علاوه بر کودک، خانواده را نیز در درمان اختلالات گفتاری درگیر می‌کند. تعداد کمی از کودکان دارای لکنت حتی در دوران مدرسه نیز کماکان با لکنت مواجه هستند. در بدو ورود به مدرسه، کودک وارد یک محیط جدید می‌شود که می‌تواند تجارب تازه‌ای را در برخورد با افراد کسب کند. از جمله این افراد، معلم و سایر دانش‌آموزان هستند.

تجارب و نگرش کودکان دارای لکنت با ورود به مدرسه دچار تغییر می‌شود؛ بنابراین نوع و سبک رفتار معلمان با کودک حائز اهمیت است. در درمان لکنت علاوه بر جنبه‌های گفتاری باید به سایر جوانب، شامل نگرش و ارتباط افراد نیز توجه نمود. گاهی لازم است دیگر افراد متخصص شامل روان‌شناسان و مربیان مهدکودک در درمان کودکان درگیر شوند. در نتیجه آسیب‌شناس گفتار و زبان نقش معلمان را در درمان کودک مهم تلقی کرده، آنها را در درمان درگیر می‌کنند. با مداخله معلمان در درمان، الگوی صحیح گفتاری به کودکان آموزش داده می‌شود؛ بنابراین عزت نفس کودکان دارای لکنت ارتقاء می‌یابد. همچنین با ایجاد یک محیط سالم و خوب گفتاری برای کودکان، به آنها کمک می‌شود تا بتوانند درمان‌های خود را از منزل به محیط کلاس انتقال دهند.

با توجه به آگاهی محدود بعضی از افراد درباره علت لکنت، درمان و نحوه واکنش آن‌ها به رفتار کودکان دارای لکنت، نگارش این کتاب را به سرپرستی جمعی از آسیب‌شناسان گفتار و زبان بر عهده گرفتیم. در این کتاب در مورد علت لکنت، درصد افراد دارای لکنت، چگونگی واکنش معلمان و دانش‌آموزان به رفتار افراد دارای لکنت و اقداماتی که معلمان باید در مدیریت لکنت انجام دهند بحث می‌شود. با آگاهی بیشتر سایر دانش‌آموزان از لکنت و درک آن، از ایجاد تجربیات منفی برای کودکان دارای لکنت جلوگیری می‌شود. بیشتر اوقات، انتقال آگاهی درباره لکنت و نحوه برخورد دانش‌آموزان با کودکان دچار لکنت بر عهده معلمان می‌باشد. مثلاً تحقیر و مسخره شدن از سوی دانش‌آموزان دارای گفتار روان، از جمله رفتارهای خطرناک برای کودکان دارای لکنت می‌باشد که موجب ایجاد عواقب ناگوار و تجربیات منفی و غیرقابل جبران می‌شود. بنابراین مهم است که معلمان این‌گونه رفتارها را مدیریت و کنترل نمایند و انگیزه کودکان در استفاده از روش‌های درمانی خود در کلاس و پاسخ به سؤالات معلم را افزایش دهند. لازمه این کار، برقراری ارتباط نزدیک و مستقیم بین معلمان و آسیب‌شناسان گفتار و زبان و تعاملات بین آنها در زمینه رشد لکنت و ارائه راهکارهای اصلاح آن است. از طریق ارتباط مستقیم بین معلمان و آسیب‌شناسان گفتار و زبان، می‌توان محیط افراد دارای لکنت را به نحو احسن کنترل کرد و مشکلات ارتباطی و نگرشی آن‌ها را به حداقل رساند. بنابراین با کمک معلمان می‌توان از مشکلات افراد دارای لکنت با جزییات بیشتری آگاه شد و در جهت رفع آنها تلاش کرد.

بر اهل صورت شد سخن تفصیله‌ها، اجمالها

بر اهل معنی شد سخن اجمالها، تفصیله‌ها

زهرایلیخانی

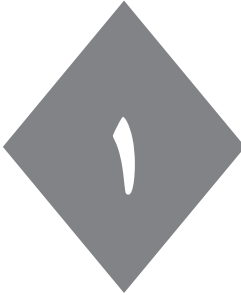
بیژن شفیعی

مرتضی فرازی

۱۳۹۶

این کتابچه راهنما به منظور دادن اطلاعات کاربردی به شما (معلمان) دربارهٔ لکنت طراحی شده است و راهکارهایی به شما پیشنهاد می‌کند که ممکن است به شما در مواجهه بهتر با نیازهای کودکان در کلاس کمک کند. در این مجموعه، موارد زیر را خواهید یافت:

۱. اطلاعات کلی دربارهٔ لکنت.
۲. چک لیست برای ارجاع کودکان دارای لکنت به آسیب‌شناس گفتار و زبان.
۳. پاسخ به سؤالاتی در مورد لکنت
۴. نگاهی به آنچه در گفتاردرمانی اتفاق می‌افتد.
۵. پیشنهاد در مورد توجه کردن به اطلاعاتی که شما می‌توانید با آسیب‌شناس گفتار و زبان به اشتراک بگذارید.
۶. پیشنهاداتی در مورد اطلاعات قابل اشتراک با والدین کودک.
۷. تدابیر مختلف در مورد لکنت، مسخره کردن و ایجاد عزت نفس در کودکان. بعضی از این تدابیر به معلمان، بعضی به کودکان و یا به والدین ارائه می‌شود. یک توضیح جزئی از هر تدبیر به همراه لیست آن موجود است.

اطلاعات کلی درباره لکنت

تعریف لکنت^۱

لکنت، یک اختلال ارتباطی، چندوجهی و بسیار پیچیده روان حرکتی است که در جریان طبیعی گفتار فرد روی می‌دهد. همچنین در کنترل حرکتی و توانایی روان صحبت کردن فرد، اختلال ایجاد می‌کند و شامل تکرار^۲، کشیده‌گویی^۳ یا قفل کردن^۴ روی واج، هجاها یا کلمات است که منجر به از هم پاشیدگی زنجیرهٔ یکنواخت تولید هجاها^۵ می‌شود. بنابراین هر گونه کندی در سرعت گفتار که موجب قطع گفتار می‌شود، اختلال روانی گفتار^۶ اطلاق می‌شود. لکنت، یک اختلال دوران کودکی است و نوعاً تغییرات رفتاری، عاطفی و نگرشی را نیز به همراه دارد و صرفاً وقفه‌های گفتاری نیست. لکنت می‌تواند تحصیلات و زندگی اجتماعی فرد را تحت تأثیر قرار دهد.

علت

لکنت معمولاً بین سنین ۲ تا ۴ سال شروع می‌شود. درحالی‌که علت دقیق آن ناشناخته است، محققان در این مورد توافق نظر دارند که این اختلال احتمالاً از تعامل عوامل زیر ایجاد می‌شود:

1. Stuttering
4. Block

2. Repetition
5. Dysrhythmia

3. Prolongation
6. Fluency disorder